

Svartådalensnytt

Ett nyhetsbrev från Svartådalens Bygdeutveckling – nr 1 juli 2007 – Mer info på www.svartadalen.nu

Framgångsrik start för Handelsboden

Västerfärnebo handelsbod har 4 anställda, varav 3 på heltid. Fr.v. Kerstin Andersson, Britt-Marie Andersson, Susanne Lindqvist, Jan -Gunnar Edman.

Det har bara gått tre månader sedan Västerfärnebo handelsbod öppnade med en storslagen invigning, men hittills är omsättningen dubbelt så hög som förväntat och kunder strömmar till från när och fjärran.

– En stor del av framgången är inriktningen, säger butiksföreståndare Jan-Gunnar Edman.

– Grunden är en vanlig livsmedelsbutik, men inriktningen är närproducerat och ekologiskt.

Kunder kommer ibland långväga ifrån, inte minst för att handla kött och chark i den manuella disken.

Butiken, dess inredning och utbud har fått medial uppmärksamhet, t.o.m. i riksmidia.

– Lotta Gröning från Aftonbladet har varit här flera gånger och även skrivit om oss, säger J-G.

Hög köptrohet

Men i grunden för framgången ligger orsbornas köptrohet, den och intresset för ekologiska varor är hög, menar J-G.

– Västerfärnebo är unikt i Sverige!

Jag har varit i branschen i 40 år men aldrig sett något liknande.

Och bakom köptroheten finns flera andra faktorer, bl.a. engagemang.

Efter en förstudie i regi av Svartådalens Bygdeutveckling och Gerd Svedberg, bildades en

ekonomisk förening av 100-talet personer i bygden, som nu äger och driver butiken.

Ett socio-ekonomiskt experiment som slagit väldigt väl ut.

Flera har öppnat konton i butiken, (såsom med ICA-kort), och ett tiotal personer har engagerat sig i styrelsen, som också rekryterat de fyra anställda (tre heltid, en timanställd).

Handlare ett kall

Butiksföreståndaren Jan-Gunnar, som redan blivit "J-G" med hela byn, flyttade hit med sin fru från Göteborg och Öckerö för att bli "handlarn i byn" i lilla Västerfärnebo.

Ett stort steg.

– Jag tror att man måste bo i byn, där man är handlare, säger J-G. Man kan inte åka hem till en annan stad på kvällarna.

Man blir som en institution.

Att det kan ha sina slagsidor – t.ex. svårt att verkligen få vara ledig när man ska – är J-G beredd på.

– Att vara handlare är som att vara präst, det är ett kall!

Nya bron på plats... och vandringsleden invigd

På fredagen den 29 juni invigdes Svartådalens första etapp och även den nybyggda bron "Smäcken", som korsar Svartån på Nötmyran nedanför Hedbo radby.

På platsen har i hundratals år funnits en bro, som förbundit byarna på den östra sidan ån, med Västerfärnebo.

Den gamla kyrkbron, i folkmun kallad Smäcken, far ofta illa av vårflod och isslossning.

Nu finns en ny, högre bro som ska stå emot naturens krafter bättre.

Välkomna att vandra dit! Det är en underbar plats.

Foto: John de Jong

Bygdecentret sommaröppet

Svartådalens Bygdecenter mitt i Västerfärnebo (bredvid Handelsboden) satsar på generösa öppettider i sommar.

Här kan du få hjälp att boka boende och aktiviteter, hyra cyklar, kanoter, köpa kartor, lokala hantverksprodukter eller använda besöksdatorn.

Öppettiderna för Bygdecentret är måndag – fredag 9–17, lördag –söndag 10–14.

Varmt välkomna!

Sommarens turistvärdinnor på bygdecentret; Gunilla Näsbom och Stina Barrsäter.

Fjällkor vid Färjebron igen

Fram till för ett tiotal år sedan gick det en grupp fjällkor och betade vid Färjebron, vid södra Fläcksjön.

Med sitt väna utseende och i den speciella hagmarksmiljön med backen intill åkröken och den lilla väten på andra sidan vägen, var det en del av landskaps-

bilden som uppskattades.

Sedan fjällkorna försvann har backen delvis vuxit igen i deras frånvaro. Nu är dock en positiv förändring på väg igen.

Markägaren Martin Eriksson har röjt bort en hel del björksly och en grupp fjällkor och en grupp rödkullor (två ursprungliga svenska lantraser) betar på varsin sida vägen.

Vackra djur som skapar ett vackrare landskap, tack vare engagerade mark- och djurägare.

Det är precis den utveckling Svartådalen behöver för att vårda och synliggöra sitt kulturlandskap.

Satsningar på att åter skapa sjönära betesmarker kan erhålla särskilt stöd från projektet Naturbeteskött från Svartådalen. Kontakta Håkan Aldén på 0224-74 10 40, 0705-29 78 78, om du vill veta mer. Projektet stöds av ICA och WWF-Världsnaturfonden.

Svartådalen på Vildmarksmässa

För fjärde året i rad representerade Svartådalens Bygdeutveckling och... för första gången även fristående entreprenörer från bygden, tillsammans på Vildmarksmässan i Stockholm.

Svartådalen syntes mer än vanligt även i det övriga utbudet på mässan, då flera naturfotografer, bl.a. Michael Bergman från Stockholm, hade förstoringar av bilder tagna i området på bl.a. nötkråka och lappuggla i sina montrar.

Salbohedsgården blir hotel

Johan Akkermann och hans fru Wilma sålde sitt hus och sade upp sig från sina jobb i Holland för att flytta till Svartådalen och driva hotel i Salbohedsgården.

Salbohed har fått ett B&B - ett Bed & Breakfast-hotell. 22 bäddar – som ska bli 32 – står färdigbäddade för sommarens turister. De första har redan kommit och fler blir det, bl.a. från Holland.

När Salbohedsskolan skulle sälja ut de gamla elevbostäderna, rektorsvillan och officersmässan på Salbohedsåsen, upptäckte makarna Akkermann från Holland annonsen.

De hade just rest runt i Sverige på semester och tittat på fastigheter utan att direkt ha fastnat för något.

Men i Salbohed såg de möjligheterna

Trots en stor mängd hus med behov av renovering och ombyggnad för att kunna bli hotell.

Natur och aktiviteter

Johan har varit fastighetsskötare på en skola i Holland, så han räddes inte utmaningen.

Men det var inte bara själva fastigheten som lockade. Akkermanns upptäckte en fantastisk del av Sverige.

– Här finns stora attraktioner inom rimligt håll, gruvorna i Sala och Falun, Norberg, världsarvet i Engelsberg, men också själva Svartådalen med floden, sjöarna, djur, växter och annat.

– När man kommer från utlandet vill man se allt, älg också, säger Johan.

Han har redan historier att berätta om grävling, räv, hare och rådjur som han sett på sin tomt om kvällarna.

Mosippan och rylen som växer på åsen bakom, för att inte tala om möjligheterna till aktiviteter.

Att Salbohed har skidbacke, tennisbana och minigolfbana (!) vet inte ens alla som bor här.

Johan vill lyfta fram det genuina och lokala och har redan fastnat för regementet med sin historia.

En bild av den 104-årige vitskäggige soldaten Johan Gustaf Modig från Salbohedsboken har etsat sig fast i hans sinne och manifesterar fascinationen Johan känner för allt spännande som finns att hitta om man gräver där man står.

Holländska gäster

Johan och Wilma har marknadsfört sig i Holland och bokningarna har inte låtit vänta på sig.

Johan poängterar hur lätt det är att ta sig hit från Holland.

– Jag kan starta klockan tre hemma i Holland och vara här klockan sju!

Då har Johan tagit flyget från tyska Weeze (5 km från Holländska gränsen) till Skavsta.

Ryanair har redan aviserat att de öppnar en linje från Eindhoven till Skavsta, så då blir det ännu närmare från Holland.

Johan och Wilma har rustat delar av husen som lägenheter med flera rum. Syftet är att särskilt locka barnfamiljer.

Akkermanns tycker att Salbohed och Svartådalen har allt för att locka turister. En form de vill fylla med gästvänlighet.

– Vi måste bara få folk att känna sig välkomna hit. Ni har ett underbart liv här.

Salbohedsgården nås på: 0224-74 12 00, 073-8137425, www.salbohedgarden.se

Naturum samlar konceptet

Ett rum i naturen, för besökare. Kan det bli verklighet för Svartådalens en vacker dag? Bilden från Fulufjällets nationalpark.

Svartådalens Bygdeutveckling driver sedan augusti 2006 frågan om etablerandet av ett naturum i Svartådalens.

Naturvårdsverket har intagit en positiv hållning till att Västmanlands län kan få ett naturum och Länsstyrelsen har tilldelats medel för att utreda var i Västmanland ett sådant bör placeras.

Flera aktörer är intresserade, bl.a. Västerås stad och Strömsholm.

Svartådalens Bygdeutveckling driver frågan vidare och före 14 september ska ett konkret formulerat koncept om Svartådalens naturum lämnas in till Länsstyrelsen.

Flera studieresor har gjorts till andra naturum, under våren, bl.a. till Värmlands naturum i Karlstad och Omberg i Östergötland.

Möten har hållits där innehåll, målgrupp och utförande har diskuterats.

En enkätundersökning pågår där vi också begär in förslag på naturumets placering.

Flera förslag har redan kommit in och dessa ska utredas efter en rad kriterier såsom tillgänglighet, attraktionsvärde och störningssrisker.

Gå in på www.svartadalen.nu så får du mer information.

Vill du delta i planeringsarbetet med Svartådalens naturum, kontakta Daniel Green, 0706-18 43 16, daniel@svartadalen.nu

footnot: naturum är Naturvårdsverkets koncept för besökscentrum i naturen. De flesta naturum ligger vid nationalparker och naturreservat

Så här skulle ett naturcenter/ naturum i Svartådalens kunna se ut. "Där bör finnas möjligheter till pedagogisk verksamhet och lokalerna bör vara anpassade för såväl skolgrupper som turister från när och fjärran. Där bör finnas lokaler för film-/bildvisning, konferenser/möten, samt kafé eller rentav restaurangverksamhet. Kanske rentav ett mindre boende/hotel." Det här är en av arkitekt-skisserna som tagits fram som diskussionsunderlag för naturum Svartådalens.

Arkitekt Martin Kuorrti.

Kanot tramp vid Prästviken

För att underlätta för iläggning och upptagning av båtar och kanoter har sly röjts undan och en ramp byggts vid Prästviken, Fläcksjön. (500 m s Fläckebo kyrka).

Satsningen är en del av utvecklingen av naturleder, däribland kanotleder

i Svartådalens.

Har du frågor om eller synpunkter på naturlederna, kontakta projektledaren Eric Söderberg på tel. 0704-57 68 22 eller epost: eric@svartadalen.nu

Mc-fik blir créperia

Prästgårdens mc-café i Fläckebo driver både café och hantverksbutik med alster från lokala hantverkare, inklusive sitt eget ull- och keramikarbete.

I sommar utökas café-utbudet med crépes.

Tunna, spröda plättar med salta och söta fyllningar, kommer att finnas till kaffet.

Lägg därtill sköna utemöbler under skuggiga parasoller och chansen att få klappa en hund eller träffa små, vackra höns av rasen dvärgkockin. Öppet: Onsdag–söndag 12–17.

Musikaftnar i Fläckebo

Även i år arrangeras sommarkonsserter i Klockargårdens trädgård i Fläckebo (strax nedanför kyrkan).

Programpunkterna går på torsdagkvällar. mer info på www.flackebo.se

Företagsprogram stimulerar

I samband med projektet för lederna har Svartådalens bygdeutveckling drivit ett företagsprogram.

Praktiskt innebar det att ca 10 nyföretagare träffades i Kölnbackens bageri under ca 10 träffar från februari till maj.

Deltagarna har fått ta del av föredrag från bl.a. Almi, Företagscentrum i Sala och Nestor AB.

Syftet är att få igång fler turistföretag i bygden. Vi planerar att ha två träffar till i höst.

Är du intresserad så kontakta Eric Söderberg på tel. 0704-57 68 22 eller epost: eric@svartadalen.nu

Många engelsmän i Svartådalens

För femte våren i rad togs engelska fågelskådargrupper emot i Svartådalens.

Engelska besökare flyger billigt från Stanstead till Västerås med Ryanair och

de flesta hyr sedan guidning och boende i Svartådalens med omnejd.

I år har fler lokala boendeaktörer än tidigare fått engelska kunder och för första gången har också engelska gäster hyrt cyklar.

De flesta engelska besökarna guidas av nätverket Birdsafarisweden, som oftast tar hand om kunderna från det att de landar tills att de lämnar från flygplatsen.

Men vissa grupper kommer också för att njuta av området på egen hand.

Tendensen i år är en breddning av kundprofilen.

Numerous shoppas en del britter även med sig lokala hantverks- och matprodukter från Svartådalens, förut tittade de bara på fåglar och djur.

Svartådalens har de senaste tre åren vuxit till en av Sveriges största destinationer för brittiska fågelskådargrupper.

De stora ornitologiska attraktionerna i området är ugglor och hackspettar, men även andra skogs- och våtmarksfåglar uppskattas, liksom naturen i sin helhet.

Cyklar klara för uthyrning

John och Mandy de Jong med familjeföretaget Edens garden, är entreprenörerna som satsar på både cykel- och kanotuthyrning i Svartådalens. Här med döttrarna Gabriella och Sara. Ett antal av de nya cyklarna finns att hyra från Svartådalens Bygdecenter.

John och Mandy de Jong driver familjeföretaget Edens garden.

(Uppmärksamma läsare minns säkert presentationen av dem i förra Svartådalensnytt)

De har nu investerat i 17 stycken nya cyklar för uthyrning.

Svenskstillverkade cyklar av märket Malö-Silvertärnan.

John och Mandy har knutit till sig samarbetspartners på många håll och cyklar liksom cykelpaket med mat och boende finns att boka på flera hemsidor, bl.a. www.svartadalen.nu

Intelligenta kartor

John har lagt ned mycket flit på "intelligenta" kartor med cykelleder och massor med attraktioner och information inlagda.

De ingår när man bokar ett cykelpaket, men

om man bara hyr cykel får man köpa till kartorna.

En perfekt guide på cykelutflykten som gör det enkelt att upptäcka Svartådalens på egen hand.

Sex stycken nya, 3-sitsiga kanoter har också införskaffats och kommer att hyras ut även från Bygdecentret från och med i sommar.

John och Mandy arbetar inom vården och är vana att ta hand om människor. För dem är personlig service viktigt. De har också idéer om att arbeta med må-bra-aktiviteter för besökare.

– Naturens resurser har otrolig stark läkande kraft som många har glömt nuförtiden, säger Mandy.

www.edensgarden.se

Nytt projekt om mat

Svartådalens Bygdeutveckling skissas på ett nytt projekt med mat som tema.

Lokal matkultur och lokala mattraditioner är i fokus.

Syftet är förstås att stimulera fler till att utveckla produkter och aktiviteter kring mat och kulinariska upplevelser.

Redan nu exponeras bl.a. områdets utländska besöksgrupper för lokalt producerade, förädlade och inhandlade råvaror som också tillagas och inmundigas lokalt.

Men mycket finns att göra på temat.

Är du intresserad så kontakta Anitha Barrsäter på 0224-702 88, eller Bygdecentret 0224-74 00 11, info@svartadalen.nu

Svartådalsleden klar för vandring

Svartådalsledens första etapp är färdig att vandras. Leden går över såväl skog, som öppna kulturlandskap och längs fina småsjöar som Stora Gottricken ovan.

Svartådalen har fått tre nya leder för kanot och vandring.

Till detta kommer det ut en karta för vandringsleder, kanotleder och förslag till cykelturer. Samlingsnamnet för lederna är "Svartådalslederna".

Den första leden går mellan Västerfärnebo och Sättrabrunn.

Den sträcker sig över Svartån med Nötmyran och dess mångfaldiga fågelliv.

Vandra sedan vidare till Hedbo källa och smaka på vattnet som enligt folktron har läkande krafter.

Ta dig sedan till Kvarnsjön och beskåda trolen i Trollkyrkan.

På vägen är det självklart att klättra upp i Nisse Mattsons torn för att få en överblick av hela Svartådalen.

20 meter högt utsiktstorn

Radioamatören Nisse byggde tornet för att få kontakt med omvärlden.

Vandringsleden avslutas vid Sättra Brunn som är en nationellt känd kurort.

Andra leden är Svartådalsleden eller "Svarta leden" som sträcker sig mellan Sättrabrunn och Västerfärnebo på västra sidan av Svartån.

Sisjöfrun gäckar

Denna led är totalt fem mil, men är även utmärkt att ta i flera omgångar.

För att komma i form är en god dagstur att ta sig från Sättra brunn till Sisjön.

Där ryktas det att Sisjöfrun gäckar så håll reda på badbyxor och följ allemansrätten noga.

Därefter sträcker sig leden förbi södra Fläcksjön, Rörbosjön och vidare mot Ramnäs till Färmanbo urskog.

Ett tips är att ta cykeln till urskogen och van-

dra en dagstur eller två i skogarna mellan Kolbäcksån och Svartån.

Badklippor, bävvar och friskt vatten

Vad sägs om sjön Stora Gottricken med härliga badklippor och friskt vatten från Gottricksmossen?

Eller Uvsjön med dess bävvar.

För att inte tala om Gärsjön med klippor och garanterad utsikt, samt den stora skogssjön Hannsjön.

En självklar sjö i Svartådalen är Svartsjön.

Kom bara ihåg att inte mata björnarna.

Paddla mellan tre sjöar

Den tredje leden är en kanotled som börjar vid Paradisbadet vid Hörendesjön i norr och slutar i Hällsjön i söder.

Svartån är ett självklart val för dem som söker Svartådalen.

Det är en otrolig upplevelse att paddla i det lilla vattendraget med det rika fågellivet.

En vän till mig sa att det påminde om Amazonas, det är bara krokodilerna som saknas.

Fler cykelleder

En av Svartådalens entreprenörer, John de Jong, har på eget initiativ ritat förslag till cykelturer. (se även motstående sida)

Några av dessa, samt förslag till vandringsleder, kommer att märkas ut på kartan.

Förhoppningsvis kan vi få till skyltar för fler cykelleder i Svartådalen tillsammans med Cykelsällskapet.

Eric Söderberg, projektledare

Kartor till lederna finns att köpa på Svartådalens Bygdecenter. Vill du veta mer om lederna kontakta Eric Söderberg på tel. 0704-57 68 22 eller epost: eric@svartadalen.nu

Fjärilskurs ökar intresset..

Intresset för fjärilar har ökat explosionsartat i Sverige det senaste året. Bland annat tack vare utgivningen av flera utökta böcker om denna allorstades närvarande djurgrupp.

Inom Studieförbundet i Västerås startades under våren en cirkel om dagfjärilar som fick 28 anmällda.

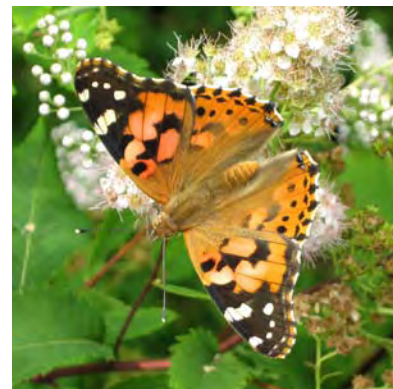
Cirkeln består i huvudsak av utflykter i fält, där deltagarna lär sig om fjärilar på plats i deras riktiga miljöer.

Flera utflykter går till Svartådalen som redan har visat sig vara ett mycket rikt område för fjärilar, med ett antal speciella arter.

Inte minst tack vare sin välbevarade kulturmiljö med slåtter och bete.

Här finns bl.a. sotnätfjäril, violettkantad guldvinge, aspfjäril och makaonfjäril.

Har du frågor eller information om fjärilar, kontakta cirkelledaren Daniel Green på 0706-18 43 16, daniel@svartadalen.nu

Tistelfjäril

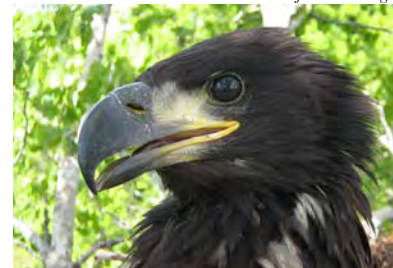
Två örnungar även i år

Havsörnarna i Svartådalen har ännu ett gott år. Precis som 2006 föddes två ungar upp i boet och kunde i slutet av maj ringmärkas av personal från Naturhistoriska riksmuseet.

Havsörnarna har häckat i området sedan 1996 och nu kan det finnas fler par i området.

Har du information du tror kan vara intressant så kontakta Björn Helander på riksmuseet på tel. 0702-41 70 78 eller Daniel Green på 0706-18 43 16, daniel@svartadalen.nu

Foto: Bjarne Modigh

Havsörnsunge

Vi sponsrar Svartådalensnytt nr 1 -07

Enarssons bil & plåt
Gussjö by
0705-43 07 84

L Widén AB
0224-70 250

Araby Entreprenad
0224-70 157
070-3253750

Rörbo Bädd & frukost
0224-745124
070-5360637

Salbohedsskolan
0224- 56 600

Kindmark El & montage
Fläckebo
070 - 697 11 62

Gussjö Mur & Bygg
0224-741114
070-3218559

Kölbackens bageri & café
Ösby, Västerfärnebo
0224-740520
070-57334 60

Hörnskogs snickeri
Sörhörende by
0224- 700 46
0706-72 82 16

Smedjan Sweden AB
Salbohed
0739-814914

Hagabergs gård
Fläckebo
0224-742065

Vill du paddla? vandra? cykla? i Svartådalens vackra natur

Kontakta oss på Svartådalens Bygdecenter
Salbohedsvägen 1, Västerfärnebo, (bredvid Handelsboden)

tel. 0224-74 00 11, mail: info@svartadalen.nu

www.svartadalen.nu

Paket med guidning, mat och boende, cyklar och kanoter för uthyrning, kartor till Svartådalensleden, m.m.

Svartådalens Bygdecenter – din lokala turistbyrå
Svartådalens Bygdeutveckling samordnar den lokala turismen.
Vi arbetar för en långsiktig och hållbar utveckling av vår bygd.

Konst & hantverksrunda för åttonde året

Färnbo byalag arrangerar Konst- & Hantverksrunda för sjätte året i rad, den andra helgen i augusti – lördag – söndag 11- 12 augusti.

Rundan har blivit ett allt populärare evenemang som lockar fler besökare för varje år och flera aktörer har också anslutit sig.

I år deltar 24 olika entreprenörer i denna "Öppet-hus-helg", där du kan besöka ateljéer, gallerier, hantverksbutiker, café, bageri, trädgårdar och t.o.m. bondgårdar.

Svartådalens i ny bok

I höst kommer fotografen Staffan Widstrands bok Vilda Sverige, ut.

I boken nämns flera gånger både Svartådalens och Birdsafarisweden som även står med på listan över Staffans 20 favoriter bland Sveriges bästa eko-turism-företag.

Boken finns att förbeställa till ett lägre pris genom Svenska ekoturismföreningen.

www.ekoturism.org

Vilda Sverige kommer även ut på tyska och engelska, då med titeln Wild Sweden.